

відповідальність за це діяння конкуруватиме з іншими статтями кримінального закону, а в частині «такого, що принижує гідність, поведження» має вкрай розмитий (невизначений) зміст і породжуватиме численні труднощі в правозастосуванні.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-298-5-66>

MECANISME DE URMĂRIRE PENALĂ A AGRESIUNII RUSIEI ÎMPOTRIVA UCRAINEI

Bzova Laura Heorhiivna

*PhD, asistent univ. dr., Facultatea de drept,
Universitatea națională din Cernăuți în numele lui Iurii Fedkovici
o. Cernăuți, Ucraina*

Dreptul public internațional interzice orice act de agresiune comis de un stat împotriva altuia. Aceasta este considerată cea mai gravă formă a interzicerii utilizării forței, care este reglementată în partea 2 a articolului 4 din Carta Națiunilor Unite, precum și în Declarația privind principiile dreptului internațional privind relațiile prietenoase și cooperarea. Între state în conformitate cu Carta Națiunilor Unite (Rezoluția 2625 (XXV), adoptată de Adunarea Generală a ONU în 1970. În 1974, statele comunității internaționale au ajuns la o definiție a unui act de agresiune într-o rezoluție adoptată în cadrul Adunării Generale, Rezoluția 3314 (XXIX), care definea agresiunea după cum urmează:

Agresiunea este utilizarea forței armate de către un stat împotriva suveranității, integrității teritoriale sau independenței politice a altui stat sau în orice alt mod incompatibil cu Carta Națiunilor Unite, așa cum este prevăzută în această definiție.

Pentru elementul de utilizare a forței – armat – și atac în conformitate cu termenii definiției, Declarația oferă exemple neexhaustive de configurație a unui act de agresiune, incluzând, printre altele, bombardarea de către forțele armate. a unui stat pe teritoriul altui stat. De asemenea, trebuie remarcat faptul că acțiunile de astăzi nu sunt doar un act de agresiune, ci și crime de război, întrucât sunt îndreptate împotriva bunurilor civile și a populației civile; Cu alte cuvinte, scopuri non-militare.

Un act de agresiune este o faptă ilegală la nivel internațional atribuită unui stat și, așa cum este descris mai sus, aceasta ar fi în contextul agresiunii Federației Ruse împotriva Ucrainei.

Poate acest act să creeze responsabilitate pentru un individ? Cu alte cuvinte, poate fi prezentată ca o infracțiune internațională imputabilă unei persoane fizice?

Într-adevăr, deși un act de agresiune este o faptă ilicită internațională imputabilă unui subiect de stat, dreptul penal internațional extrapolează această responsabilitate la nivel individual, concentrându-se asupra crimei internaționale de agresiune. Deși astăzi este definit și reglementat în Statutul de la Roma care creează Curtea Penală Internațională, există un precedent istoric pentru această figură: o categorie de crime împotriva păcii care a fost inclusă în Statutele de la Nürnberg după cel de-al Doilea Război Mondial.

Crimele împotriva păcii de la Nürnberg au fost considerate atât de grave încât în timpul negocierilor pentru Statutul de la Roma al CPI, statele negociatoare au convenit să acorde viitoarei Curți Penale Internaționale jurisdicție asupra crimei de agresiune. S-a ajuns însă la un consens doar la Roma, deoarece în 1998, în cadrul Conferinței Diplomatice de la Roma, statele nu au putut ajunge la un acord cu privire la definirea și exercitarea jurisdicției asupra infracțiunii de agresiune, așa că au inclus, ca compromis, în art. 5 din Statutul de la Roma competența CPI asupra acestei infracțiuni. Dar au fost de acord să o definească la o viitoare conferință de revizuire. Această conferință a avut loc în 2010, cunoscută sub numele de Conferința de la Kampala, la care statele au ajuns în Rezoluția lor RC/Rez. 6 din definiția infracțiunii de agresiune, precum și condițiile de exercitare a competenței Curții asupra infracțiunii și cerințele pentru activarea competenței Curții asupra infracțiunii precizate. Această rezoluție a condus la includerea în Statut a infracțiunii de agresiune, în articolul 8bis.

Crimele comise și au continuat să fie comise de Federația Rusă, de conducerea sa militară și politică și de autorii individuali se află atât în sfera militară, cât și în sfera propagandei și economice. În legislația internațională, fiecare dintre aceste componente are propriile caracteristici și practică de aplicare în raport cu evenimentele care au avut loc, în special, în conflicte interstatale. Lista completă a infracțiunilor, precum și pedeapsa acestora, este cuprinsă în Statutul Curții Penale Internaționale¹, care a fost adoptat la 17 iulie 1998 la Roma. Instanța are personalitate juridică internațională și își poate exercita competențele pe teritoriul altui stat care este parte la statut².

La 2 martie 2022, la cererea statelor părți la Statutul de la Roma, Parchetul Curții Penale Internaționale a anunțat deschiderea unei anchete asupra situației din Ucraina privind săvârșirea de crime de război, crime împotriva umanității și genocid pe teritoriul Ucrainei. Cu toate acestea,

¹ Римський статут міжнародного кримінального суду. (Верховна Рада України). Документ 995_588. (2002). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text

² Шемшученко, Ю. С. (ред.). (2003). Юридична енциклопедія. (Т. 5: П-С, с. 682–683); Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана.

mecanismul de desfășurare a acțiunilor procedurale pe teritoriul Ucrainei a necesitat îmbunătățiri, ținând cont de normele prevederilor și competențelor Parchetului Curții Penale Internaționale, prevăzute de Statutul de la Roma³.

În legătură cu posibila punere în scenă a așa-numitului „tribunal militar” de către Federația Rusă împotriva prizonierilor de război ucraineni, care este o batjocură față de justiție, norme și principii ale dreptului internațional umanitar, încălcări directe ale Convenției de la Geneva privind tratarea Prizonierii de război, care interzice urmărirea penală a prizonierilor de război pentru participarea la ostilități sau pentru acțiuni militare legale comise în timpul unui conflict armat, deputații poporului din Ucraina – membri ai Comisiei speciale temporare au elaborat un proiect de rezoluție a Radei Supreme a Ucrainei „Cu privire la apel Radei Supreme a Ucrainei Națiunilor Unite, instituțiilor Consiliului Europei, Uniunii Europene, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, Comitetului Internațional al Crucii Roșii, parlamentelor și guvernelor țărilor străine cu privire la încălcarea de către Federația Rusă și organele de ocupație de facto controlate de aceasta a normelor dreptului internațional umanitar privind apărătorii prizonierilor de război ai Ucrainei” din 30 august 2022 Nr. 2546-IX⁴.

Există patru căi jurisdicționale posibile care ar trebui luate în considerare pentru urmărirea penală a crimelor de agresiune în Ucraina: Curtea Penală Internațională, un tribunal internațional special (fie pe modelul propus de Chatham House, fie în conformitate cu rezoluția Adunării Generale), un tribunal național instanță care își exercită jurisdicția teritorială (în Rusia, Belarus sau Ucraina) sau o instanță națională care își exercită jurisdicția universală.

Deși nici Ucraina și nici Federația Rusă nu sunt părți la Statutul CPI, recunoașterea provizorie de către Ucraina a competenței Curții în temeiul articolului 12 alineatul (3) din Statutul de la Roma conferă Curții jurisdicție asupra crimelor împotriva umanității, crimelor de război sau genocidului. apărute în conflictul actual. Parchetul a demarat deja o anchetă pentru aceste infracțiuni. Cu toate acestea, această anchetă nu va include un atac. Statutul CPI precizează că „Curtea nu își exercită competența asupra infracțiunii de agresiune dacă aceasta este săvârșită de cetățeni sau pe teritoriul” unui stat

³ Звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань міжнародного гуманітарного та міжнародного кримінального права в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України про виконану роботу від 20 березня 2023 року URL: <http://www.golos.com.ua/article/369490>

⁴ Звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань міжнародного гуманітарного та міжнародного кримінального права в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України про виконану роботу від 20 березня 2023 року URL: <http://www.golos.com.ua/article/369490>

care nu este parte la Statut (15 bis (5))⁵. Chiar dacă ambele state ar deveni state membre ale CPI, ratificările lor nu ar avea efect retroactiv (Articolul 11, Partea 2). O declarație din articolul 12(3) poate fi retroactivă, dar nu face din statul parte raportor un stat parte. Astfel, este puțin probabil ca o astfel de declarație să depășească obstacolul creat de articolul 15a alineatul (5). În plus, termenii articolului 15 bis(5), combinați cu înțelegerea cuprinsă în rezoluția care activează competența Curții în materie de agresiune (alineatul 2), sugerează că orice cale către jurisdicția penală prin articolul 12(3) trebuie să fie prin intermediul ad. adoptarea hoc a amendamentelor la agresiune atât de către agresor, cât și de către statul atacat. În prezent, este de neconceput ca Rusia sau Belarus să dea un astfel de acord. În mod similar, în timp ce jurisdicția asupra agresiunii ar fi simplă dacă Consiliul de Securitate al ONU ar delega situația (art. 15 ter), vetoul Rusiei face acest lucru de neconceput în sistemul actual.

Aceasta lasă două posibilități alternative pentru crearea unui tribunal internațional. În primul rând, ar putea apărea din jurisdicția universală comună a statelor în general. În al doilea rând, ca instanță hibridă, poate proceda din jurisdicția teritorială și consimțământul Ucrainei, unde agresiunea este interzisă în temeiul articolului 437 din Codul penal. Legitimitatea oricărui efort poate fi mult sporită cu aprobarea Adunării Generale (pe linia camerelor extraordinare din instanțele cambodgiene). Mai mult, un astfel de sprijin poate fi esențial pentru caracterizarea curții ca acționând în numele comunității internaționale mai largi. Cu toate acestea, un astfel de tribunal nu s-ar baza pe puterile coercitive sau legale ale Adunării Generale. În cele din urmă, competențele oricărei instanțe vor deriva din competențele jurisdicționale subiacente ale statelor implicate.

⁵ Mecanismos para el enjuiciamiento penal de la agresión de Rusia contra Ucrania
URL: <https://vacicc.org/mecanismos-para-el-enjuiciamiento-penal-de-la-agresion-de-rusia-contra-ucrania/>